

Mediji in informacije

Sodišče Evropske unije
SPOROČILO ZA MEDIJE št. 23/20
Luxembourg, 3. marca 2020

Sodba v zadevi C-125/18
Marc Gómez del Moral Guasch / Bankia SA

Španska sodišča morajo preveriti jasnost in razumljivost pogoja iz pogodbe o hipotekarnem kreditu, ki določa uporabo spremenljive obrestne mere, ki temelji na indeksu španskih hranilnic

Če ugotovijo, da je ta pogoj nepošten, lahko za zaščito potrošnika pred posebej škodljivimi posledicami, ki bi lahko izhajale iz ničnosti kreditne pogodbe, ta indeks nadomestijo s subsidiarnim indeksom, določenim v španski zakonodaji

Sodišče je v sodbi **Gómez del Moral Guasch** (C-125/18), izrečeni 3. marca 2020, v sestavi velikega senata razsodilo, da **pogoj v pogodbi o hipotekarnem kreditu, sklenjeni med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, na podlagi katerega se obrestna mera, ki jo mora plačati potrošnik, spreminja glede na referenčni indeks, ki temelji na hipotekarnih kreditih španskih hranilnic** (v nadaljevanju: referenčni indeks) in je določen v španskem pravu, **spada na področje uporabe Direktive o nedovoljenih pogojih¹. Ta pogoj namreč ne ustreza zahtevi, ki se nanaša na obvezne zakone ali predpise v smislu člena 1(2) te direktive.** Sodišče je tudi pojasnilo, da **morajo španska sodišča preveriti jasnost in razumljivost takega pogoja, in to ne glede na to, ali je bila v španskem pravu uporabljena možnost, ki jo imajo države članice na podlagi člena 4(2) Direktive pogojih, da določijo, da se preverjanje nepoštenosti pogoja med drugim ne nanaša na opredelitev glavnega predmeta pogodbe. Če ta sodišča ugotovijo, da je ta pogoj nepošten, lahko za zaščito potrošnika pred posebej škodljivimi posledicami, ki bi lahko izhajale iz ničnosti kreditne pogodbe, ta indeks nadomestijo s subsidiarnim indeksom, določenim v španski zakonodaji.**

Ta sodba spada v okvir predloga za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Juzgado de Primera Instancia no 38 de Barcelona (sodišče prve stopnje št. 38 v Barceloni, Španija). Marc Gómez del Moral Guasch je pred navedenim sodiščem vložil tožbo zaradi nepoštenosti določbe o spremenljivi obrestni meri, ki se plača v skladu s pogodbo o hipotekarnem kreditu, ki jo je sklenil z bančno ustanovo Bankia SA. V skladu s to določbo se obrestna mera, ki jo plača potrošnik, spreminja glede na referenčni indeks. Ta referenčni indeks je bil določen v nacionalni ureditvi, pri čemer so ga kreditne institucije lahk o uporabljale za hipotekarne kredite. Vendar špansko sodišče poudarja, da je bila indeksacija spremenljivih obresti, izračunana na podlagi referenčnega indeksa, manj ugodna od indeksacije, izračunane na podlagi povprečne obrestne mere na evropskem medbančnem trgu (Euribor), ki naj bi se uporabljala pri 90 % hipotekarnih kreditov, sklenjenih v Španiji, pri čemer je nastal dodaten strošek v višini od 18.000 do 21.000 EUR na posojilo.

Sodišče je spomnilo, prvič, da pogoji, ki temeljijo na obveznih zakonih ali predpisih, ne spadajo na področje uporabe Direktive.² Vendar je Sodišče ugotovilo, da **z nacionalno ureditvijo, ki se uporabi v postopku v glavni stvari, za posojila s spremenljivo obrestno mero ni bila določena uporaba uradnega referenčnega indeksa, temveč le pogoji, ki jih morajo izpolnjevati „indeksi ali referenčne obrestne mere“, da bi jih lahko uporabljale kreditne institucije**, kar mora preveriti predložitveno sodišče. Sodišče je zato ugotovilo, da na področje uporabe Direktive spada pogoj iz pogodbe o hipotekarnem kreditu, ki določa, da obrestna mera, ki se uporabi za kredit, temelji na enem od uradnih referenčnih indeksov, določenih z nacionalno

¹ Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 2, str. 288).

² Člen 1(2) Direktive.

zakonodajo, ki jih kreditne institucije lahko uporabijo za hipotekarne kredite, kadar ta zakonodaja ne določa niti obvezne uporabe tega indeksa, ne glede na izbiro pogodbenih strank, niti njegove subsidiarne uporabe, če se stranki ne dogovorita drugače.

Drugič, Sodišče je obravnavalo pristojnost nacionalnega sodišča za nadzor jasnosti pogoja, ki se nanaša na glavni predmet pogodbe. Člen 4(2) Direktive namreč določa, da se preverjanje nepoštenosti pogojev med drugim ne nanaša na opredelitev glavnega predmeta pogodbe, če so ti pogoji v jasnem, razumljivem jeziku³. Špansko sodišče se sprašuje o možnosti, da nacionalno sodišče, tudi če ta določba Direktive ni prenesena v nacionalno pravo, preveri, ali pogoj, kakršen je sporni pogoj, izpolnjuje zahtevo po preglednosti, ki jo določa Direktiva. V zvezi s tem je Sodišče poudarilo, da morajo pogodbeni pogoji vedno izpolnjevati zahtevo po jasnosti in razumljivosti.⁴ Sodišče ugotavlja, da se ta zahteva uporabi tudi, kadar pogoj spada na področje uporabe navedene določbe in tudi če zadevna država članica, v obravnavanem primeru Španija, te določbe ni prenesla v svoj pravni red. Iz tega sledi, da **mora sodišče države članice vedno preveriti jasnost in razumljivost pogodbenega pogoja, ki se nanaša na glavni predmet pogodbe.**

Tretjič, Sodišče je odločilo, da mora biti zaradi spoštovanja zahteve po preglednosti v smislu Direktive⁵ **pogoj, ki določa spremenljivo obrestno mero v okviru pogodbe o hipotekarnem kreditu, ne le formalno in slovnično razumljiv, ampak mora povprečnemu potrošniku, ki je normalno obveščen ter razumno pozoren in preudaren, omogočati, da razume, kako se ta obrestna mera dejansko izračuna, ter tako na podlagi natančnih in razumljivih pogojev oceni morebitne znatne ekonomske posledice takega pogoja za svoje finančne obveznosti.** Elementa, ki sta v zvezi s tem zlasti upoštevna, sta, prvič, okoliščina, da so glavni elementi v zvezi z izračunom obrestne mere brez težav dostopni vsem osebam, ki nameravajo skleniti pogodbo o hipotekarnem posojilu, ker je način izračuna te obrestne mere objavljen v uradnem listu zadevne države članice, in drugič, to da prodajalec ali ponudnik potrošniku predloži informacije o preteklem gibanju indeksa, na podlagi katerega se ta obrestna mera izračuna.

Četrto, Sodišče je v zvezi s pristojnostmi nacionalnega sodišča ob morebitni ugotovitvi nepoštenosti pogodbenega pogoja v smislu Direktive opozorilo, da Direktiva⁶ ne nasprotuje temu, da nacionalno sodišče v položajih, v katerih ga ugotovitev ničnosti takega pogoja zavezuje, da ugotovi ničnost celotne pogodbe in tako potrošnika izpostavi posebej škodljivim posledicam, ob uporabi načel pogodbenega prava odpravi nepošteni pogoj in ga nadomesti s subsidiarno določbo nacionalnega prava. Posledica take ničnosti je načeloma namreč takojšnja izterljivost preostanka dolgovanega zneska posojila, višina katerega bi lahko preseгла finančno zmožnost potrošnika, tako da bi bil kaznovan slednji, in ne posojilodajalec, ki zato ne bi bil odvrnjen od vključitve takih pogojev v pogodbe, ki jih ponuja. V obravnavanem primeru je španski zakonodajalec po sklenitvi sporne posojilne pogodbe uvedel „nadomestni“ indeks, ki je, kar mora preveriti predložitveno sodišče, subsidiaren. V teh okoliščinah je Sodišče ugotovilo, da **Direktiva⁷ ne nasprotuje temu, da nacionalno sodišče, če je nepošteni pogodbeni pogoj, ki za izračun spremenljivih obresti posojila določa referenčni indeks, ničnen, ta indeks nadomesti z navedenim nadomestnim indeksom, ki se uporabi, če se stranki ne dogovorita drugače, pod pogojem, da zadevna pogodba o hipotekarnem kreditu zaradi odprave navedenega nepoštenega pogoja ne bi mogla več obstajati in da bi bile posledice razglasitve ničnosti te celotne pogodbe za potrošnika posebej škodljive.**

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

³ Člen 4(2) Direktive, ki se nanaša na pogoje v zvezi z glavnim predmetom pogodbe ter primernostjo cene in plačila za storitve ali blago.

⁴ Člen 5 Direktive.

⁵ Člen 4(2) in (5) Direktive.

⁶ Člen 6(1) Direktive.

⁷ Člena 6(1) in 7(1) Direktive.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 43032793

Posnetki z razglasitve sodbe so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 22964106.